

Oppilaitoksen opiskeluhuolto hyvinvointialueelle

– Olemmeko valmiina?

Yksinäisyydestä yhteisöllisyyteen

Ammatillisen koulutuksen opiskeluhuovinnin kehittämispäivät

29.11.2022, Tampere-talo

Seija Kärki, opiskeluhuollon koordinaattori

”Mikään ei muutu – paitsi sähköpostiosoite”

Vai muuttuuko kuitenkin?

Mistä olemme huolissamme?

Mitä pelkäämme?

- Wilma-oikeudet?
- Opiskeluhuollon henkilöiden riittävyys palvelua jaettaessa?
- Yhteistyö kuntien kanssa?
- Henkilöiden väliset toimintatavat?
- Opiskeluhuolto on osa lasten ja perheiden palveluita, mutta suurin osa opiskelijoista on täysi-ikäisiä?
- Mitä voimme itse tehdä?
 - Oppilaitoksissa?
 - Opiskeluhuollossa?

Miten irtaannumme
mahdottomuuksista
ja
löydämme ja kiinnitymme
mahdollisuuksiin?

Millaisessa maailmassa opiskeluhuoltoa toteutetaan?

Kodin ulkopuolelle sijoitetut kokevat muita enemmän aikuisten kiusaamista

Hoitoon pitäisi päästä puolessa vuodessa, Miia Varis odottanut jo yli vuoden

Oululaiseen kouluun on tehty uhkaus – poliisi ohjaa oppilaat ja henkilökunnan ulos tiloista

Kolme nuorta tunkeutui uhrin asuntoon

Venäjä jatkoi armotonta ohjustulitusta Ukrainaan

Opetussuunnitelma korostaa kiirettömyyttä muttei mahdollista sitä

Hyvinvointialueiden työntekijät eivät välttämättä pääse kaikkialla ylimpään päätöksentekoon

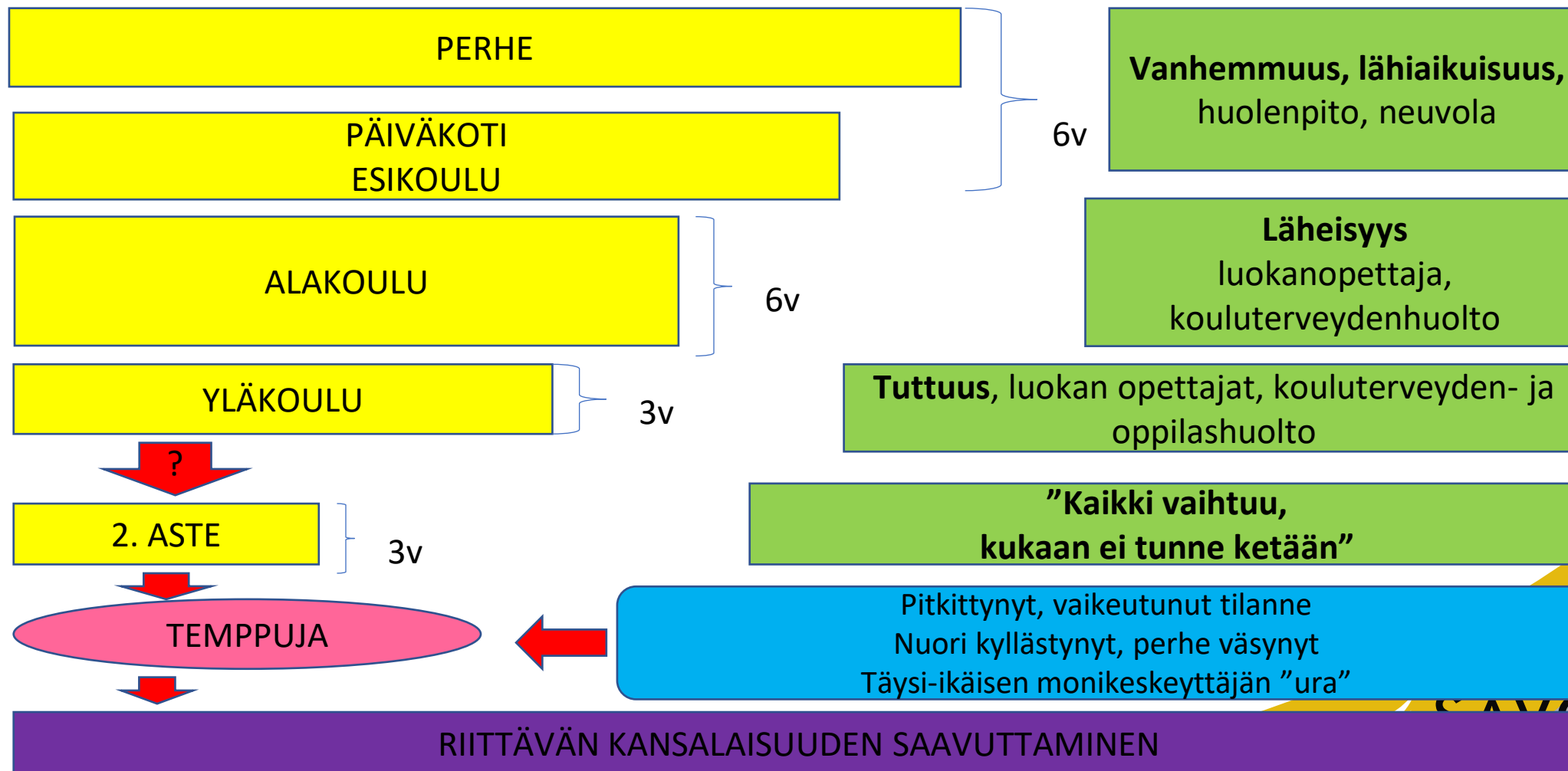
Terveydenhuolto on vaarassa rusementua liikkuvan junan alle

Nuori mies sai pysyvän silmävamman pahoinpitelyssä Sukevan vankilassa

Mies löi kaveriaan käynnissä olleella moottorisahalla Kiuruvedellä

Lapsen ja nuoren kehitysyhteisöjen toimintamahdollisuudet ja yhteiskunnan odotukset ammatilliselle koulutukselle ja opiskeluhuollolle

H
Y
V
I
N
V
O
I
N
T
I
V
A
J
E

Vuotavan perälaudan järjestelmä?

Perustuuko huolenpitojärjestelmämme illuusioihin?

Se, että palvelut ovat olemassa, ei tarkoita sitä, että yksilö voi tai haluaa käyttää niitä.

Oppivelvollisuus – keisarin uudet vaatteet?

Runkopatjapedagogiikka ja opiskelijan hyvinvointi – mihin kannattaa panostaa?

Oppilaitoksen opiskeluhoolto on ja pysyy oppilaitoksessa

Sisällysluettelo

1	Opiskeluhoollon tarkoitus	3
2	Kenellä on oikeus opiskeluhooltoon	4
3	Opiskeluhoollon kokonaisuus	5
	3.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto	5
	3.2 Yksilökohtainen opiskeluhoolto	5
4	Koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen roolit opiskeluhoollon toteuttamisessa	6
	4.1 Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut	6
	4.2 Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	7
	4.3 Oppilaitoksen työntekijän yhteydenotto opiskeluhoollon palvelujen saamiseksi	8
	4.4 Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto	8
	4.5 Tietojen kirjaaminen ja rekisterit	8
5	Opiskeluhoollon suunnitelmat	9
	5.1 Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelma	9
	5.2 Alueellinen opiskeluhoollon suunnitelma	9
6	Yhteistyöryhmät	11
	6.1 Koulutuksen järjestäjäkohtaiset ja oppilaitoskohtaiset ryhmät	11
	6.2 Alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä	11

Opiskeluhooltohenkilöstön osallisuus yhteisölliseen opiskeluhooltoon

Yhteisöllinen opiskeluhoolto edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja oppimista sekä tukee koko oppilaitosyhteisöä. Yhteisöllistä opiskeluhoiltoa toteuttavat kaikki oppilaitoksen toimijat ja se onkin opiskeluhoillon ensisijainen työmuoto. Myös opiskeluhoiltopalvelujen ammattilaiset osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoillon suunnitteluun ja toteutukseen, muun muassa opiskeluhoiltoryhmien toimintaan.

Opiskeluhoillon keskeiset periaatteet ja tavoitteet sekä opiskeluhoiltosuunnitelman laatiminen ammatillisessa koulutuksessa.pdf [10.5.2022](#)

Oppilaitos yksilökohtaisen opiskeluhuollon mahdollistajana

11 §

Tiedottamis- ja ohjausvelvollisuus

- Koulutuksen järjestäjä **vastaa** siitä, että opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta.
- Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on **velvollisuus** ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon etuuksia ja palveluja.

16 § ([25.5.2022/377](#))

Yhteydenotto opiskeluhoitopalvelujen saamiseksi

- Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhoitopalveluja, hänen on otettava **viipymättä** yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin **yhdessä opiskelijan kanssa** ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.
- Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, **opiskelijalle on annettava tieto** yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä 15 §:n 1 momentissa säädetyssä määräajassa.
- Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta opiskeluhoollon työntekijään, jollei 18 §:n 2 momentissa tai muussa laissa säädetä toisin.

Opiskelijan oikeus opiskeluhuollon arvioimaan tukeen ja ohjaukseen

Yhteistyökäytännöt!!

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttaminen

[15 §](#), 3. mom

Oikeus saada opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja

- Opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella **opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus** hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.
- Tarvittaessa opiskelija on ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitoryhmät <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287>

14 §

Koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoitollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen **opiskeluhoitollon ohjausryhmä**. Opiskeluhoitollon ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen taikka sille asetetut tehtävät voi hoitaa muu tehtävään soveltuva ryhmä.

Oppilaitoksen opiskeluhoitollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa monialainen **oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä** tai muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä. Oppilaitoskohtaista opiskeluhoitoryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja.

Muilta osin koulutuksen järjestäjä päättää yhteistyössä opiskeluhoitollon palveluja tuottavien tahojen kanssa tarkemmin opiskeluhoitoryhmien kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Opiskeluhoitoryhmät voivat tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoitollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään **tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä**.

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä

14 a § [\(25.5.2022/377\)](#)

Hyvinvointialueen on yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä (*yhteistyöryhmä*). **Jos hyvinvointialueen alueella on kunnan lisäksi muita koulutuksen järjestäjiä, heidän tulee olla edustettuina yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmässä tulee lisäksi olla alaikäisten vanhempien tai huoltajien sekä opiskelijoiden edustajia, opiskeluhuollon työntekijöiden edustajia sekä tarvittaessa muita yhteistyötahoja.**

Yhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä.

Sen tehtävänä on:

- 1) valmistella alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen aluevaltuustolle;
- 2) seurata alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumista sekä lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen, koulutuksen järjestäjien, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä muiden tarvittavien palvelujen yhteistyön toteutumista;
- 3) käsitellä **hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien välisiä opiskeluhuollon yhteistyökysymyksiä**;
- 4) huolehtia muista kuin 1–3 kohdassa tarkoitetuista sille erikseen annettavista tehtävistä.

Kaksikielisen hyvinvointialueen alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä on oltava kummankin kansalliskielen edustus. Hyvinvointialueella, johon kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluvia kuntia, on alueellisessa yhteistyöryhmässä oltava saamenkielisten edustus.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

13 § [\(25.5.2022/377\)](#)

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman tulee sisältää opiskeluhoollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot:

- 1) arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista;
- 2) **oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi** ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi;
- 3) **yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa;**
- 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi 6 §:n mukaisesti.

Suunnitelma on laadittava yhteistyössä oppilaitosten henkilöstön, opiskeluhoitopalvelujen, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa tai muussa määräyksessä määräykset koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta. Siltä osin, kuin määräykset koskevat opiskeluhoitopalveluja, Opetushallitus valmistelee edellä mainitut määräykset yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma

13 a § [\(25.5.2022/377\)](#)

Hyvinvointialueella tulee olla valtuustokausittainen alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja se on tarkistettava tarvittaessa.

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma perustuu (...) hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmiin ja sen tulee sisältää:

- 1) opiskeluhuoltopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet;
- 2) **suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi;**
- 3) hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhuoltopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet;
- 4) suunnitelma opiskeluhuoltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta;
- 5) toimenpiteet alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Alueellisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa on huomioitava opiskelijoiden kielellisten oikeuksien toteutuminen opiskeluhuoltopalveluissa.

Tässä pykälässä tarkoitettu opiskeluhuoltosuunnitelma tulee liittää lastensuojelulain 12 §:n 3 momentissa tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Helsingin kaupungin on sisällytettävä 13 §:ssä tarkoitettuun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettut asiat ja huomioitava suunnitelmassa kielelliset oikeudet noudattaen 3 momenttia.

Usein kysyttyä opiskeluhuollosta

Koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen yhteistyö ja työnjako

+ Kuka huolehtii kuraattorien ja psykologien rekrytoinnista, töiden järjestelystä, työvälineistä ja esimiestyön organisoinnista jatkossa?

+ Keskitetäänkö opiskeluhuollon palvelut jatkossa kasvukeskuksiin ja suuriin oppilaitoksiin?

+ Kenen vastuulla on huolehtia opiskeluhoitopalvelujen tiloista?

+ Miten toimitaan, jos oppilaitoksessa ei ole tiloja opiskeluhoitoa varten?

+ Pitääkö alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma olla hyväksyttyä 1.1.2023?

+ Miten alueellisen opiskeluhoitoa yhteistyöryhmä voi toimia, kun osallistujia on niin paljon?

+ Ohjaako alueellinen opiskeluhoitoa yhteistyöryhmä opiskeluhoitoa?

<https://soteuudistus.fi/usein-kysyttya-opiskeluhoitoa>

**POIKKEUKSELLINEN
NUORUUS
KORONA-AIKAAN**

- Mihin haasteisiin voimme vastata oppilaitoksen ja opiskeluhuollon keinoin?
- Olemme opetuksen, ohjauksen, oppimisen ja opiskelukyvyn ammattilaisia ja asiantuntijoita!

KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN TEKIJÄ

Selkeää toimintaa ja kannattelevaa vuorovaikutusta.....125
Ammattiin opiskelevien kokemukset ja ohjaustarpeet korona-ajan etäopetuksessa
Antti Maunu

Taulukko 4. Ammattiin opiskelevien negatiiviset kokemukset etäopiskelun aikana

	Kaikki vastaajat		16–29-v.		30–59 v.	
	n	%	n	%	n	%
Mitä haluat kertoa opiskelustasi: negatiiviset teemat (kysymys kaikille opiskelijoille)						
Etäopetus sinänsä	279	34,1	133	34,6	146	33,7
Heikko tai riittämätön opetus ja ohjaus	217	26,6	94	24,5	123	28,4
Oppimisen ja etenemisen haasteet	126	15,4	40	10,4	86	19,9
Opiskelukyvyn haasteet	96	11,8	63	16,4	33	7,6
Kielivaikeudet, kielituen tarve	30	3,7	12	3,1	18	4,2
"Kaikki", yleinen vaikeus ja ahdistus	40	4,9	29	7,6	11	2,5
Yksinäisyys, ryhmähengen puute	18	2,2	10	2,6	8	1,8
Tietotekniset ongelmat	11	1,3	3	0,8	8	1,8
Yhteensä	817	100	384	100	433	100
Mikä on ollut opiskelussa haasteellista? (Kysymys opiskelunsa sujumiseen tyytymättömille ja erittäin tyytymättömille)						
Opiskelukyvyn haasteet	217	26,3	156	26,6	61	25,4
Heikko tai riittämätön opetus ja ohjaus	202	24,5	145	24,7	57	23,8
Etäopetus sinänsä	157	19,0	108	18,4	49	20,4
Oppimisen ja etenemisen haasteet	154	18,6	101	17,2	53	22,1
"Kaikki", yleinen vaikeus ja ahdistus	58	7	51	8,7	7	2,9
Tietotekniset ongelmat	26	3,1	19	3,2	7	2,9
Muut ongelmat	12	1,5	6	1,0	6	2,5
Yhteensä	826	100	586	100	240	100

*Sirpa Kähkösen kolumni
/ Nuorten silmistä löytää
sanoman, jos sen uskal-
taa nähdä*

Koulutukseen panostaminen on yksi avainasioista. Mutta toinen yhtä tärkeä asia on muuttaa kylmyyden ilmapiiri, joka tekee lapsista ja nuorista maassamme näkymättömiä.

Kaikki tarvitsevat toivoa ja iloa, mutta kaikkein eniten niitä tarvitsevat kehitysikäiset ihmiset, koska se, miten heitä kohdellaan, laskee perustan tulevalle yhteiskunnalle ja sen käytännöille.

Kovuuden ja tuomitsemisen on väistyttävä myötätunnon tieltä. Se, että meitä vanhempia sukupolvia on usein kohdeltu nuoruudessamme ymmärtämättömästi, ei oikeuta meitä jatkamaan samaa. Katso nuorta. Katso silmiin. Ota vastaan se mitä näet.

Jokaisella meistä on vastuu. Ei pelkästään yhteiskunnalla, sen laitoksilla, kodeilla ja koululla. Vaan minulla ja sinulla, meillä kaikilla.

On niitä, jotka saavat asiat tapahtumaan,
niitä, jotka katsovat, kun asiat tapahtuvat
ja niitä, jotka ihmettelevät,
mitä mahtoi tapahtua.

Manfred Kats de Vries